

Lichtkunstfestival Winterlicht 2024

(foto's: Fleur Beerthuis, tenzij anders vermeld)

Eindverslag

Stichting Winterlicht
Tuinlaan 58
3111 AW Schiedam

info@winterlicht.nl

ALGEMEEN

Doel project

Het doel van het festival Winterlicht is om o.a. in het Julianapark voor een breed publiek een bijzondere lichttentoonstelling te creëren, waarbij hedendaagse en vernieuwende (licht-)kunst in het park wordt gepresenteerd, zo mogelijk in relatie tot evenementen en organisaties elders in de stad. De presentatie in de vorm van een festival is laagdrempelig, zodat een breed publiek kennis maakt met (licht)kunst.

De doelgroepen van Winterlicht zijn:

- Kunst- en cultuurliefhebbers
- Inwoners en bezoekers van de stad die door het festival laagdrempelig met (licht-)kunst in aanraking kunnen komen
- Omwonenden van het park
- Leerlingen van basis- en voortgezet onderwijs in de omgeving van het park.

Aanloop en uitvoering

In het voorjaar heeft Winterlicht haar oproep voor voorstellen breder uitgezet dan voorheen, waardoor we ruim 50 voorstellen voor kunstwerken ontvingen. Daaruit is een kwalitatief hoogwaardige selectie van 15 werken gemaakt, die een breed publiek aan moest spreken. Met een helder ontwerp van de poster en flyers, en een professionele nieuwe uitstraling voor de social media-campagnes is de promotie van het evenement goed verlopen. Ook hebben meerdere bekende en nieuwe samenwerkingen een mooie verdieping aan het programma kunnen geven. Bestaand was de samenwerking met wereldmuziekfestival Verueno, dat zowel muziek- als performances verzorgde in samenspraak met de curator van Winterlicht.

Nieuwe samenwerkingen waren met educatiepartner KITE, dat een kunstwerk maakte op basis van workshops met basisschoolleerlingen. En een samenwerking met The Word Club, waarin spoken word-artiesten hun voordrachten tijdens een tour bij de betreffende kunstwerken ten gehore brachten. Beiden waren een groot succes en een verrijking van het festival. Hierover verderop meer.

Publiek

Winterlicht kijkt terug op een geslaagde editie, waarin vijftien kunstenaars hun werken toonden aan een enthousiast en zeer breed publiek: van Schiedammers die het festival kennen, kunstliefhebbers van verder weg, tot bezoekers uit de buurt die zich lieten verrassen. En alles daartussenin. Deze editie van het lichtkunstfestival bleek wederom bijzonder geliefd onder (jonge) gezinnen uit alle lagen, talen en culturen van de samenleving. In totaal zijn er naar schatting zo'n 7500-9000 bezoekers geweest.

Winterlicht trok wederom een zeer divers en gemengd publiek: van buurtbewoners, families en kunstminnende oudere echtparen uit de regio tot jonge gezinnen, ook met een buitenlandse achtergrond en groepjes jongeren of studenten. Een zo gevarieerd publiek is - voor zover wij weten - uniek in de regio, zeker bij een kunstevenement. Regelmatig kwamen bezoekers ook nog een andere dag terug, met vrienden bijvoorbeeld.

Vernieuwing: solidariteitstickets

Winterlicht wil een gratis danwel zeer laagdrempelig festival blijven dat tegelijk een hoge artistieke kwaliteit heeft én eigen inkomsten werft. Dit jaar is onder meer naar aanleiding van de wens vanuit de gemeente Schiedam om cultureel ondernemerschap te stimuleren, gekozen voor een experiment met tickets.

De boodschap was: "De kunstwerken die je tijdens Winterlicht ziet zijn heel kostbaar om te maken en tentoon te stellen. Toch willen we dat iedereen binnen kan lopen. Koop daarom - als je kunt - een solidariteitsticket via de QR-code hieronder. Je kiest zelf het bedrag. Bij de ingang kun je dit inwisselen voor een Winterlicht-button: zo laat je zien dat je het festival mede mogelijk maakt! *Let op: ook zonder ticket ben je welkom!*"

Dit werd zowel op de website, als onder alle social media-posts en op de programmaflyers gecommuniceerd. De flyer is huis-aan-huis verspreid onder 3000 adressen in Schiedam-West en werd ook bij de ingang uitgedeeld. Daarnaast waren bij de ingang ook posters zichtbaar met deze boodschap en de QR-code om direct nog een ticket aan te schaffen. Over de uitwerking zijn we positief: er zijn 327 tickets verkocht, wat 2300 euro aan inkomsten opleverde. Dit is ruim vier keer zoveel als de vorige editie waarbij we om een 'vrijwillige donatie' vroegen. Maar misschien wel belangrijker is dat we zagen dat bezoekers eveneens geen enkele drempel leken te ervaren om gewoon zonder ticket door te lopen.

INHOUDELIJK

Deelnemende kunstenaars

1. Marjo Dill - *Let's Dance*

Let's dance verwijst naar verbinding met elkaar, als ritueel, door met elkaar te dansen. Eeuwenlang is het hart in veel culturen een symbool geweest voor iets heel dierbaars: liefde of wijsheid. Het hart staat ook voor vriendschap, loyaliteit, broederschap, en moed.

2. Erik Groen - *Zon*

Weten we zeker dat de zon morgen weer opkomt of moeten we daar elke dag rituelen voor uitvoeren? Deze installatie maakt het voor jou als bezoeker op elk moment mogelijk om de zon aan te zetten.

3. Aldo Hoeben - Koppensneller

Koppensneller is een projectie-installatie die gezichten van bezoekers van Winterlicht 'steelt' en laat zien op een muur van gezichten. Zie je jezelf terug?

4. Olaf Mooij - Een rituelen optocht wagen

In Spanje, tijdens de heilige week, worden beelden uit de kerken gehaald en op karren rond geduwd. In India worden religieuze optochten gehouden met fantastisch mooie tempelwagens. In Nederland is de auto zelf bijna een heiligenbeeld. Dat zie je terug in deze autoverheerlijking - of is het meer een verdoemings - wagen?

5. Paulius Šliaupa - Ritual

Het videowerk Ritual zet je aan het denken over een mogelijke symbiose tussen cultuur en natuur, een alternatieve, fragiele relatie met de wereld. De hoofdpersoon beweegt in een zacht beschermend pak door lege velden. Langzaam plant ze een nieuwe maatschappij als een bos.

6. Margreet Kramer - Ritual for a little dead bird

Dit liefdevolle zelf bedachte ritueel voor een klein dood vogeltje is ontstaan in Spanje tijdens een Artist in Residence bij Arte Ventura. Inmiddels heeft de film drie awards gewonnen bij Internationale Art House Filmfestivals (Hollywood, Rome en Sevilla 2024). Nu wordt het weer geprojecteerd in de natuur waar het thuishoort.

7. Bert Schoeren - Nachtbloemen

Een veld vol met nachtbloemen. Ze bestaan uit draaiende lampjes die zachtjes heen en weer deinen. Door de lichte beweging ontstaat er een levendig veld van lichtgevende cirkels. Poëtisch en vrolijk, brengt het licht in de duisternis.

8. Niels de Bakker - Zwartgallige aantrekking

In *Zwartgallige aantrekking* zie je patronen die bewegen, veranderen en verschijnen. Net een dans die als een traditie eeuwig lijkt door te gaan. Deze installatie levert je over aan je eigen lot: je verdwaalt in een dans van het onbekende, zoekend naar wat je ziet. Of juist niet ziet.

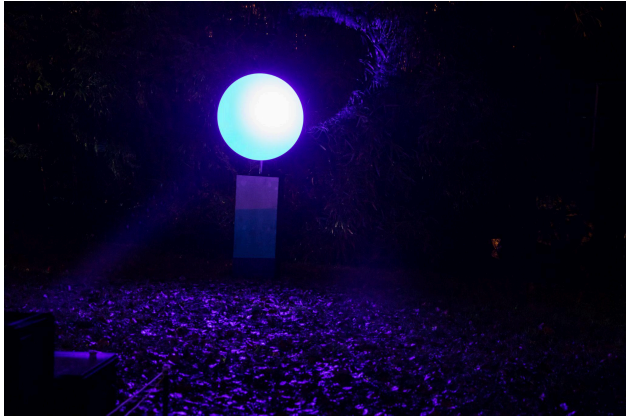
Foto: Hans Sloot

9. Marieke Coppens - the imperfect infinite circle

The imperfect infinite circle is eeuwig onaf en verandert waar je bij staat. Deze lichtgevende cirkel van keramiek is gemaakt in repeterende, rituele en meditatieve handelingen, vergelijkbaar met monniken die een schrift leren in het klooster. Het Pollard-schrift in dit werk is voor analfabeten ontwikkeld, en wordt hier decoratief gebruikt.

10. Project Wildeman - LICHTSTILTE

LICHTSTILTE is een ode aan het duister in de stad. Als tegenwicht aan de enorme hoeveelheid licht die we de wereld in schijnen. Licht heeft ons veel en ver gebracht. Het is een uiting van menselijke innovatieve kracht en bron van technologische vooruitgang. Het maakt ons leven gemakkelijker, we voelen er ons 's nachts veiliger door. Maar er zitten ook keerzijden aan.

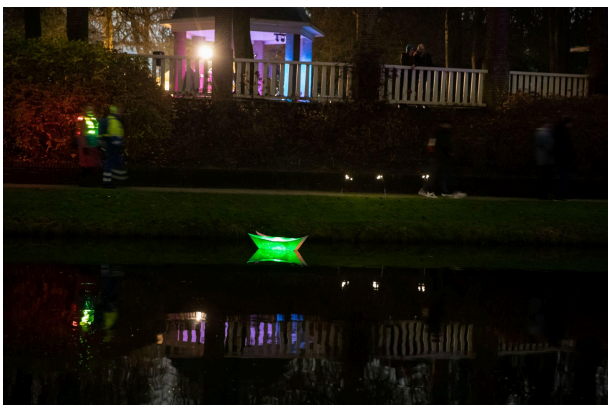
11. Bram Lattré - Kampvuur

De lichtinstallatie Kampvuur vraagt je om even stil te staan. Geniet van de digitale vlammen en voel de warmte. Het roept een verlangen op naar een verbinding met de natuur.

12. Yvon Koopman - Trouwen met de handschoen

Vroeger, als een vrouw aan de wal woonde en al zwanger was, maar haar lief er niet was om te trouwen omdat hij op zee voer, trouwde ze met de handschoen. Dit ritueel wil Yvon Koopman je laten beleven. Stap in de schommelstoel, hoor het verhaal van je echtgenoot, en ga naar huis met een bijzonder trouwsouvenir.

13. Claudia Reh - Tree Time

In dit deel van het park ontdek je een nieuwe laag in het winterseizoen. Hier groeit een magische tuin van kleurrijk oplichtende bomen en planten. Wie goed kijkt herkent beelden van natuur en mensen die samensmelten tot een nieuw beeld. Een metafoor voor langzame maar duurzame vooruitgang en impact op lange termijn. (middelste twee foto's: Hans Sloot)

14. Mark Swysen - Chapel of privacy

Privacy betekent het vermogen jezelf of informatie over jou af te zonderen. In onze media-maatschappij wordt dit recht problematisch. Deze kapelvormige constructie is geïnspireerd op een klooster: een plek om je terug te trekken. Maar binnenin lijkt het ook op een zweetritueel, zoals sommige culturen gebruiken bij overgangsrituelen.

SAMENWERKINGEN & PROGRAMMERING

Kunsteducatie en talentontwikkeling

Eerdere jaren organiseerde Winterlicht kleinere participatieprojecten om bewoners van Schiedam actief te betrekken bij organisatie en uitvoering van Winterlicht. Afgelopen editie resulteerde dit bijvoorbeeld in het kunstwerk Lichtvoetig van Yvon Koopman. Dit werk bestond uit honderden lichtgevende 'overschoenen' gemaakt met bewoners van de nabijgelegen zorginstelling Frankeland en leerlingen van scholengemeenschap Spieringshoek. Zij zagen op het festival hoe hun schoentjes tot leven kwamen door de vele bezoekers die er lichtgevend mee door het park liepen. Daarnaast deden we aan talentontwikkeling door studenten van de Willem de Kooning Academie te laten presenteren tijdens het festival.

Dit jaar wilden we de kunsteducatie professionaliseren en meer gerichte aandacht geven. We hebben ons daarbij gericht op basisschoolleerlingen en jongeren via samenwerkingen met daarin gespecialiseerde organisaties; KITE en The Word Club.

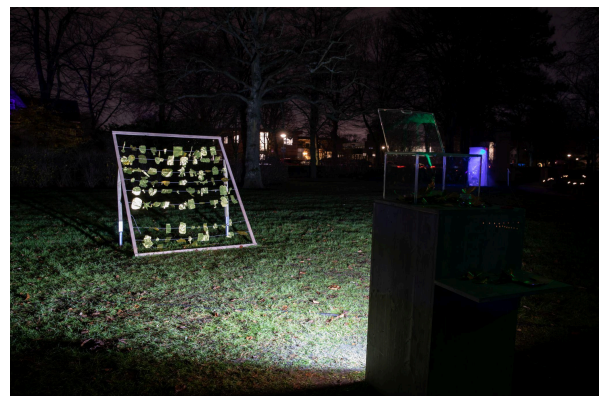
Educatieproject i.s.m. KITE

In het educatieproject speciaal voor Winterlicht ontwikkeld door KITE, kregen 100 leerlingen uit Schiedam een lessenserie bestaande uit twee lessen en een bezoek. In de lessen leren de leerlingen over licht als kunstvorm, technologie en burgerschap. De lessenserie zet in op verbinding in de breedste zin van het woord. Want als je meer weet

over elkaar, kan je ook begripvol met een ander omgaan. Ook wordt de verbinding gezocht door kennis te maken met een kunstvorm die voor de meeste vrij onbekend is, lichtkunst. Daarnaast wordt de verbinding gezocht tussen verschillende kunst disciplines. Binnen het educatieproject krijgen alle leerlingen twee workshops, een dansworkshop en een beeldende technische workshop.

Het traject resulteerde in het kunstwerk *Ons Ochtendritueel*. Dit kunstwerk is een reflectie van 100 ochtendrituelen, van samen ontbijten tot gehaast de deur uit rennen. Schiedamse leerlingen kozen elk een symbool voor hun ritueel. Ze gingen dansend in gesprek en experimenteerden met gekleurd licht en gouden stukken folie. Het resultaat is een kunstwerk dat zowel de verschillen als de onderlinge verbondenheid zichtbaar maakt.

Woordkunst rondleidingen i.s.m. The Word Club

Op donderdag en vrijdag werden er in het park rondleidingen gegeven in samenwerking met The Word Club. The Word Club stimuleert schrijvers, jong en oud, in het maken van woordkunst. Door wekelijkse schrijfsessies te organiseren waarbij ze de deelnemers begeleiden in het schrijven en performen van hun werk.

In aanloop naar het festival is Mara Liza (curator) bij een schrijfsessie langs geweest om alle kunstwerken die op het festival te zien waren, te presenteren aan de deelnemers. Aan de hand van die presentatie kozen 11 deelnemers (waarvan 2 een gezamenlijk gedicht maakten) een werk waarover ze een gedicht wilden schrijven. Daarna organiseerde The Word Club nog meerdere sessies rond het thema rituelen.

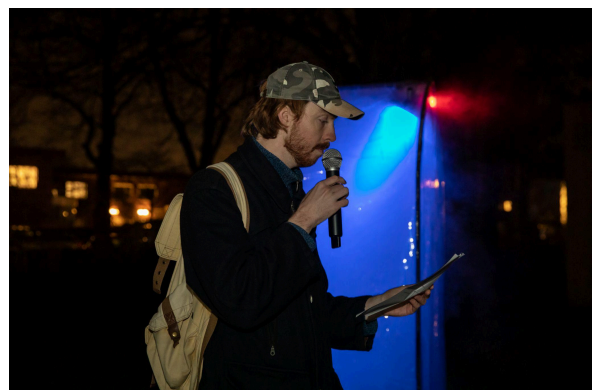
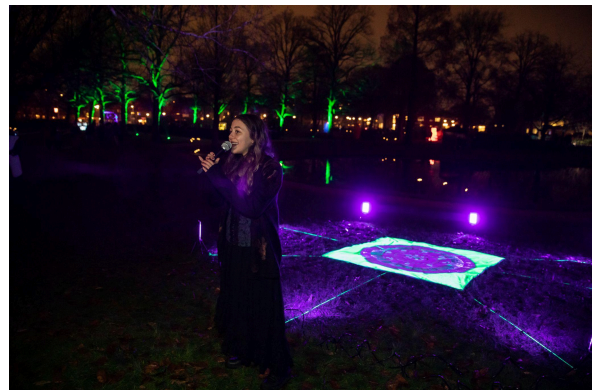
De deelnemers gingen aan de slag met het schrijven van een gedicht. Sommigen deden dit op basis van eigen associaties die ze hadden bij het werk, anderen hadden uitgebreid contact met de kunstenaar.

Spoken word tour op donderdag en op vrijdag

Tijdens het festival werden de gedichten gepresenteerd. De woordkunstenaars maakten beide avonden een tour langs vijf werken, waarbij ze hun gedicht presenteerden en vervolgens vertelden aan het publiek hoe ze hun gedicht hadden geschreven en hoe ze hun gedicht ten opzichte van het werk zagen. Wanneer de kunstenaar zelf ook aanwezig was, vertelde die over de oorsprong van diens werk.

Op donderdag droegen de volgende woordkunstenaars hun werk voor: Jelle bij Chapel of Privacy, Anne over Zon, Sanjaya over Nachtbloumen, Halima over The imperfect infinite circle en Daro x Denise over Koppensneller.

Vrijdag waren dat: Anneliek bij Tree time, Julian over Kampvuur, Sphinx over Trouwen met de handschoen, Zoë over Nachtbloumen en Natasja over Ritual.

Programma

Opening met De Vuurkunstenaar

Op 12 december vond de opening plaats, deze startte om 17:15 met een korte introductie en dankwoord aan de fondsen door de organisatie van Winterlicht. Daarna gaf De Vuurkunstenaar (Marc Geraads) een spetterende vuurshow. Geraads heeft afgelopen edities telkens het festival geopend, telkens met een nieuwe choreografie en nieuwe vuurobjecten. Voornamelijk gezinnen uit de buurt trekken naar het park om de show te kunnen meemaken.

Muziek & dans i.s.m. Verueño

Verueño organiseert jaarlijks een wereldmuziekfestival in Schiedam. Tijdens Winterlicht programmeerde Verueño het muziek- en performanceprogramma. Dit jaar is er extra aandacht besteed aan het doorvoeren van het festivalthema in de hele programmering. Speciaal voor Winterlicht heeft de danser Anuschka Coumou een dansvoorstelling over haar eigen rituelen, aandacht en zelfliefde ontwikkeld die iedere avond in het park te zien was. In de koepel boven in het park waren er iedere avond muziek en gedichten te horen.

Foto: Hans Sloot

ORGANISATIE

Aandachtspunt was meer spreading van bezoekers en begeleiding van het publiek op drukke momenten. Dit is gelukt dankzij de inzet van extra vrijwilligers. Ook is met de programmering rekening gehouden met spreading, door op meer verschillende momenten en plekken in het park te programmeren. Vernieuwingen binnen de organisatie waren onder meer de inhuur van een productie-assistent tijdens de drie festivaldagen en opbouw. Dit zorgde voor een betere aansturing van de vrijwilligers die welkom en informatie verzorgden en het park in de gaten hielden. De projectleiders hadden hierdoor ruimte voor rondleidingen en media-momenten tijdens het festival en voor het oplossen van kleine problemen met kunstwerken, padverlichting of elektra. Ook de catering werd dit jaar versterkt door een professionele kracht, wat een hogere verkoopsnelheid opleverde en terug te zien was in gestegen inkomsten.

PROMOTIE & COMMUNICATIE

Om Winterlicht 2024 te promoten is gebruik gemaakt van diverse *online & offline* kanalen: lokale en regionale media, sociale media, verspreiding van flyers en posters en het netwerk van de kunstenaars. Er is dit jaar geïnvesteerd in een professioneel vormgegeven template voor alle socialposts. Ook zijn er korte teaservideo's gemaakt die in de weken voorafgaand gepost werden ter promotie van het festival.

De [Winterlichtflyer](#) is in een oplage van 10.000 exemplaren verschenen. Ruim 3000 daarvan zijn door de lokale scouting in Schiedam-West huis aan huis bezorgd. Daarnaast zijn posters

en programmaflyers verspreid in horeca en culturele hotspots van Schiedam, Rotterdam en Vlaardingen. De rest is uitgedeeld aan de bezoekers van Winterlicht. De vormgeving is gedaan door *Mosterd & Co.*

In de promotie waren de Facebook-pagina en het Facebook-event belangrijk, evenals het Instagramkanaal (en -stories). Hier werden de verschillende kunstenaars en hun werken uitgelicht in aanloop naar het festival. Tijdens de dagen werd hier het programma en de eerste prachtige foto's gedeeld en veel foto's van bezoekers doorgepost.

Media-aandacht en zichtbaarheid

Gedurende heel december was Winterlicht met datum en foto vermeld op de MUPI's (bushokjes-borden) in de gemeente Schiedam, evenals op de papieren en online [Uitagenda van Schiedam](#), de Rotterdamse agenda van [Vers Beton](#) en landelijk zoals bij sites als [DagjeWeg.NL](#), [Allevents.in](#) en [Kidsproof Rotterdam](#).

Daarnaast kregen we bij lokale media aandacht met diverse artikelen, zoals: [Winterlicht komt weer naar het Schiedamse Julianapark](#) (De Schiedammer Online), [Winterlicht in het Julianapark](#) (Nieuwsblad Schiedam), [Lichtkunst, muziek en vuur: Lichtkunstfestival Winterlicht komt terug naar Schiedam](#) (Indebuurt) en [Winterlicht in teken van rituelen](#) (Schiedam24)

Ook waren er radio-interviews bij Rijnmond Nieuws, een reportage van [lokale zender JW TV](#) en radiouitzending van Ditistwee, en waren verslaggevers aanwezig van [SchiedamFoto](#), en [ZOS Radio](#).

Bereik & statistieken socials

Inhoudsoverzicht

Specificatie: Organisch/Advertenties ▼

Alles Berichten Verhalen

Weergaven ⓘ

38,1 d. ↑ 568%

Bereik ⓘ

7,3 d. ↑ 175,2%

Interacties met inhoud ⓘ

856 ↑ 438,4%

Specificatie weergaven

1 Nov 2024 – 31 dec 2024

Totaal

38.109 ↑ 568%

Via organisch

96% ↓ 4%

Via advertenties

4% ↑ 100%

f Inhoudsoverzicht

Specificatie: Organisch/Advertenties

Alles Berichten Verhalen Reels Video's Lives

Weergaven 54,6 d. **Bereik** 28,3 d. ↑ 3,8 d.% **Weergaven van 3 seconden** 1,7 d. ↑ 41,5 d.% **Weergaven van 1 minuut** 0 0% **Interacties met cc** 581 ↑ 1,5 d.9

Specificatie weergaven

1 Nov 2024 – 31 dec 2024

Totaal
54.638

Via organisch
97%

Via advertenties
3%

Titel	Publicatiedatum	Bereik	Vind-ik-leuks en reacties	Opmerkingen	Deelacties
Drie dagen vol lichtkunst, projecties, muziek en vuur! Zien we j... Reel · winterlichtschiedam	4 dec 2024	2,6 d.	40	4	5
Het programma is nu online! Drie dagen vol muziek, lichtkunst, pe... Reel · winterlichtschiedam	8 dec 2024	1,7 d.	55	0	15
Instagram-bericht: Drie dagen vol lichtkunst, ... Advertentie ·	4 dec 2024	1,4 d.	--	--	--
Vanavond je laatste avond om dit moois te bekijken! Van 17:00-22:00... Verhaal · winterlichtschiedam	14 dec 2024	1,4 d.	1	--	0
Wat een betoverende eerste avond! Kom je vanavond of zate... Foto · Winterlicht	13 dec 2024	1,2 d.	22	9	4
Wat een betoverende eerste avond! Kom je vanavond of zate... Foto · winterlichtschiedam	13 dec 2024	1,2 d.	68	5	11
12, 13 en 14 december 2024: Winterlicht Schiedam komt eraan Video · Winterlicht, 1 onbeantwoorde uitnodiging	8 dec 2024	1,1 d.	9	0	5
The Word Club x Winterlicht De woordkunstenaars van @thew... Foto · winterlichtschiedam	10 dec 2024	982	53	4	7
De eerste foto's van een fantastische achtste editie van Winterlic... Foto · Winterlicht	16 dec 2024	785	19	0	5
12, 13 en 14 december 2024: Winterlicht Schiedam komt eraan Video · Winterlicht	8 dec 2024	696	26	11	0

Reacties bezoekers

Topfan

Frits van der Holst

Ik liep deze kant op aan het einde van mijn rondje en deze was de mooiste. Deed mij een beetje denken aan de bomen met lichtsnoeren bij de grote schijn. Maar deze is eigenlijk mooier.

Magdalena Meijer

Ik vond dit werk het allermooiste. Het was in werkelijkheid nog veel mooier dan hier op de foto...

Birgitta Houtman

Winterlicht de gouden blikken boodschappen van ochtendrituelen...de fiets:

Voor kinderen ook zó leuk!

Aurora Smit de Groot

Ik vond de nachtbloemen en de cirkel het mooist. Mijn dochter heeft de handschoen van de trouwceremonie nog steeds in haar kamer liggen.

EVALUATIE & TOEKOMST

Financieel

De verdere professionalisering van de catering heeft dit jaar een inkomsten van 4100 euro opgebracht, ruim 500 meer dan vorige editie. De crew hebben we verder versterkt, waardoor de doorloop sneller en soepeler ging, wat terug te zien is in hogere inkomsten.

Ondanks tegenvallende uitslagen van BNG Cultuurfonds, Deltaport Donatiefonds en Elja Foundation, hebben we gelukkig prachtige bijdragen toegezegd gekregen van een breed aantal fondsen (zie hieronder). Door op tijd de begroting bij te sturen en flexibel te zijn hebben we de editie met een klein positief saldo af kunnen sluiten. Er zijn geen onvoorziene kosten opgekomen.

Dank aan

Winterlicht 2024 is mede mogelijk gemaakt door: [Gemeente Schiedam](#), [Fonds Schiedam Vlaardingen e.o.](#), [VSB Fonds](#), het [Cultuurfonds Zuid-Holland - Breeman Talle Fonds](#), [De Groot Fonds](#), [Mondriaan Fonds](#), [Zabawas](#), [Fleur Groenendijk Foundation](#), [Elise Mathilde Fonds](#) en [Ultro International](#).